

Witte Nr.2 Stok

Driemaandelijks tijdschrift
April - mei - juni 2024

Afgifttekantoor: Brussel X
Erkenningsnummer: P008624

Engelandstraat 57
1060 Brussel

brailleliga^{vzw}
een andere kijk op het leven

Laat je oude laptop liever leerstof vangen.

Met **opgeknapte laptops** helpen we iedereen vooruit. Thuis én op school.

Een laptop kan het verschil maken voor kwetsbare mensen. Tussen een job vinden of niet. Tussen je huiswerk kunnen maken of je een buitenbeentje voelen. Breng daarom je oude of zelfs kapotte laptop naar een Telenet-shop of inzamelpunt en wij maken 'm terug klaar voor gebruik. **Samen zorgen we dat #iedereenmee is.**

Maak heartware van je hardware. Ontdek waar en hoe jij of je onderneming je oude laptop(s) kan doneren op telenet.be/heartware

ZELFSTANDIGE PERSOONLIJKHEDEN BOUWEN

Wat komt er vandaag veel af op onze jonge gezinnen met kinderen! Ploeterende moeders en vaders worden geacht alle balletjes tegelijk in de lucht te houden. Ze zien zich door de buitenwereld of door zichzelf enorme druk en verwachtingen opgelegd: zorg maar dat je én excelleert in je job, én dat je huishouden loopt als een geoliede machine én dat je kind zelfstandig, gelukkig én vol zelfvertrouwen in het leven staat.

Wie dat moet doen met een kind met een visuele handicap in het gezin, kan de indruk krijgen dat ze voor een onmogelijke opdracht staan. Naast enorme dosissen motivatie, opoffering en liefde moeten deze mensen kunnen terugvallen op een netwerk en gespecialiseerde omkadering. De therapeuten van de Brailleliga staan klaar om blinde en slechtziende kinderen te helpen uitgroeien tot zelfredzame adolescenten. Weg van een schoolse context, bieden we hen de ruimte om te experimenteren, te groeien in hun zelfvertrouwen en hun sociale vaardigheden te ontplooiën tijdens onze talrijke activiteiten op maat.

Maar laten we hen daar vooral zelf over vertellen, niet? Lees en geniet mee in dit jeugdige nummer van de talrijke mooie verhalen van onze kleine en (intussen al) grote cliënten.

Dossier: Jeugd	4
• Kampen met impact	
• Zelfvertrouwen begint in de kindertijd	
Portret	14
• Op zoek naar routine... op de spoed!	
Gezondheid	16
• Angeboren cataract	
• De impact van financiële steun (3)	
Technologie	21
• Getest: biped	
Jouw rechten	23
• Nieuws van de Sociale dienst	
• DG Personen met een Handicap	
Dagelijks leven	28
• Nieuws van de BrailleShop	
Werk	29
• Jongeren helpen kiezen	
Vrije tijd	31
• 2024: paralympisch jaar	
• Nieuws van de Spelothek	
• Kunst in Sint-Niklaas	
Dankjewel	36
• Het gaat u goed, meneer Magis!	
• Vermelding rijksregisternummer	
• In memoriam: Alex Hoebeke	

KAMPEN MET IMPACT

Kinderen en jongeren zijn een heel dankbaar publiek. De tips en adviezen van onze therapeuten pikken ze op voor het leven. En geen plezierigere leerschool dan onze jeugdkampen. Dat zeggen we niet zelf, maar laten we graag vertellen door enkele kampgangers en hun ouders.

De terugblik van Rob (21)

Rob is blind van bij de geboorte en heeft de ziekte van Laber. In 2011 en 2012 nam hij deel aan de zeestage van de Brailleliga in Oostende.

"Er waren heel wat leuke activiteiten tijdens het kamp zoals het bezoek aan het Boudewijnpark, met de gocarts op de zeedijk rijden, maar de activiteit die mij het meest is bijgebleven was het bezoek bij de brandweer. We mochten toen een ritje maken in een brandweerwagen,

we werden omhoog gehesen in een ladderwagen en we mochten ook met een brandweerslang spuiten. Dat was echt geweldig!

De therapeuten stonden voor ons klaar wanneer het nodig was en probeerden ons zo veel mogelijk dingen aan te leren, zoals zelfstandig omkleden, met mes en vork eten... Een jaar na het kamp is therapeute Greet mij ook nog typtes komen geven, daar ben ik haar nog altijd heel dankbaar voor, want door mijn visuele beperking is typen enorm belangrijk voor mij.

Het kamp heeft dus zeker een impact gehad op mijn dagelijks leven. Zo ben ik na de kampen iets zelfstandiger geworden. Hierbij denk ik aan het zelfstandig douchen, omkleden... Voor deze zaken kreeg

ik voordien nog hulp van mijn ouders. Voor hen was het wel een heel grote stap om mij los te laten. Ik was ervoor nog nooit zonder hen van huis geweest en zij waren zoals elke ouder heel bezorgd over mij. De deelname aan het kamp van de Brailleliga heeft er voor gezorgd dat ze mij in de toekomst meer durfden loslaten. Ook mijn zelfvertrouwen is toegenomen, waardoor ik de stap durfde zetten om nog met heel wat andere jeugdverenigingen op kamp te gaan. Ik raad alle kinderen en jongeren met een visuele beperking aan om deel te nemen aan jeugdkampen van de Brailleliga of andere jeugdkampen voor mensen met een visuele beperking. Hiermee leer je heel wat andere leeftijdsgenoten kennen waarmee je gedachten en verhalen kan uitwisselen. Ik ben meer tot het besef gekomen dat er nog heel wat andere jongeren met een visuele beperking zijn en dat je ondanks die beperking nog heel wat kan doen."

De mama van Edmée (11)

De ouders van Edmée lieten haar al aan verschillende kampen van de Brailleliga deelnemen. Naast het zelfstandigheidskamp tekende ze present op de kampen van de Dienst vrijetijdsbesteding zoals het boerderijkamp, muziekkamp, dierenkamp en geschiedeniskamp. "De kennis en de bijna 1-op-1 begeleiding van de therapeuten en hun omgang met blinde en slechtziende kids gaven voor ons de doorslag om de kampen te proberen. Ik was gerust dat ze haar draai er wel zou vinden want doordat het kleine groepen zijn, is het een stuk rustiger en aangenamer om de prikkels te verwerken. Bovendien zijn de medewerkers héél lieve mensen met een gouden hart, één voor één toppertjes met massa's ervaring. De kids worden in een heel warme omgeving met veel liefde omarmd. Dagelijks ontvangen we een fotoreportage van de belevenissen waarop de glimlachende gezichtjes een geruststelling zijn voor het thuisfront.

Indien je dat wenst, komt er een therapeut op voorhand aan huis langs voor een eerste kennismaking. Aan de hand van een uitgebreide vragenlijst wordt alle noodzakelijke info gecommuniceerd en opgevraagd voor aanvang van een kamp. Bij

de start wordt er altijd nog eens teruggekoppeld bij een potje koffie. Bij het zelfstandigheidskamp wordt vooraf een doel gesteld voor elk kind, en krijgen ze bij afloop een diploma. Edmée stelt het altijd super goed. Ze worden daar in de watten gelegd, de laatste kampavond eten ze meestal frietjes van de frituur en bij een verjaardag hoort vanzelfsprekend taart. Ook al is het hele gebeuren wel best vermoeiend, ze keert telkens heel tevreden en voldaan terug.”

De terugblik van Alexandre (24)

Alexandre is blind van bij zijn geboorte en is professioneel muzikant. Van kinds af aan heeft hij deelgenomen aan de stages bij de Brailleliga, maar ook aan activiteiten van 1 dag zoals de Sensatiedag, waarbij hij vorig jaar de grootste vrije-val simulator van Europa kon uitproberen en het jaar daarvoor kon longboarden en vliegeren op het strand van Duinkerke. “Het was geweldig om andere mensen van mijn leeftijd te ontmoeten. We hadden veel interessante discussies over onze respectievelijke achtergronden.” Als jongere nam Alexandre deel aan een aantal van onze kampen: “Bij de Brailleliga werden activiteiten aangeboden in functie van het thema van de

stage: muziek, Halloween, enz. We speelden spelletjes, kookten en luisterden naar verhalen. We gingen ook op uitstap! We gingen naar het Muziekinstrumentenmuseum, het Chocolademuseum, de zee en het Koninklijk Meteorologisch Instituut. Ik voelde me goed geïntegreerd in de groep, en de begeleiders hechtten daar ook veel belang aan. Praten en omgaan met anderen was echt een plezier. Op school werd ik gevraagd om onmogelijke dingen te doen, omdat ik zozegd zoals iedereen moest zijn! Je kunt er maar beter om lachen... Tijdens een medische controle werd me ooit eens gevraagd om te tekenen, terwijl ik nog nooit van mijn leven een potlood in mijn handen had gehad. Dat soort zaken zou nooit gebeuren met de therapeuten van de Brailleliga - zij waren altijd zachtaardig en van goede wil.”

De mama van Ofelia (13)

“Onze dochter nam deel aan het zelfstandigheidskamp en het kookkamp. Ik had heel veel vertrouwen in de leiding. Op voorhand worden er zaken besproken en werkpunten opgesteld om je kind meer tools te geven in het dagelijks leven als slechtziende. Ze heeft het heel erg goed gesteld. Ik zou aan andere ouders zeker aanraden om hun kind mee te laten gaan! Toen Ofelia de eerste keer terugkwam was ze enorm gegroeid, ze voelde zich goed, ontspannen omdat ze niet altijd ‘de andere’ was maar onder gelijkgestemden vertoefde. Dat heeft haar enorm deugd gedaan, in die mate zelfs dat ze blijft vragen wanneer er nog iets georganiseerd wordt.”

De terugblik van Robbe (23)

Robbes visuele handicap heet CVI, een visuele handicap waarbij er een storing optreedt in de hersenen bij de verwerking van de visuele prikkels die worden opgenomen door de ogen. “Mijn favoriete activiteit destijds op zee kamp was het bezoek aan het dolfinarium: een speciale ervaring om zo’n mooie dieren van zo kortbij te kunnen zien en voelen. Op het kamp leer je een stuk zelfstandiger te zijn en leer je zoveel nieuwe vaardigheden die je later ook nog gebruikt. Zo leerde ik

mijn veters strikken, iets dat voor mij toen echt niet vanzelfsprekend was. Je wordt ook een stukje uit je comfortzone getrokken en dat geeft op het einde toch een fierheid dat je het uiteindelijk toch hebt gedaan, ondanks je visuele beperking.”

De terugblik van Seth (18)

Een foto van mijn eerste kamp, toen de Rode Duivels speelden. Later ben ik ook eens met hen op het voetbalveld mogen gaan tijdens een match, een van mijn mooiste herinneringen aan de Brailleliga

Seth heeft een zicht van 2 à 3 op 10 en is albino. Hij nam 2 keer deel aan het zelfstandigheidskamp aan zee en recenter als tiener ook in 2021 aan het Technologiekamp.

“Mijn lievelingsactiviteit op het laatste kamp was kanovaren of de nieuwe apparatuur testen op straat om te weten of je naar rechts of naar links moest gaan. Bij het kanovaren zijn er enkele mensen in het water beland, dat was best grappig... maar ze waren er snel uit want het water was niet heel warm. Het waren altijd leuke groepen

waar ik bij zat. De begeleiding was altijd top en ook zeker het eten dat Marie-Jeanne (n.v.d.r.: Diensthoofd van de Dienst begeleiding en hulp in het dagelijks leven) maakte was altijd super lekker. Mijn ouders vonden het leuk dat ik eens meeding op kamp want anders deed ik dat niet. En zeker dat ik dingen zelfstandig leerde doen.

Ik heb geleerd dat er altijd nog mensen zijn die slechter zien dan jezelf en dat die ook alles doen wat ze kunnen doen en alles uit hun leven proberen te halen ondanks dat ze slecht zien of zelf blind zijn. Het kamp heeft mij zeker ook meer zelfvertrouwen gegeven. Ik besepte dat alles mogelijk is als je het zelf maar wil."

De terugblik van Klera (16)

Klera volgt al sinds haar vijfde stages bij de Brailleliga. Ze herinnert zich de allereerste, aan zee, waarvan ze op het einde een diploma kreeg, "omdat mijn vaardigheden om mijn veters te strikken en te snijden met een mes er goed op vooruit waren gegaan. Dat is fijn en laat zien dat mijn inspanningen en vooruitgang

worden erkend". Klera nam ook al deel aan stages voor kinderen zonder handicap, maar de omkadering daar is niet altijd een garantie dat ze zich op haar gemak kan voelen. Vicky, haar moeder, bevestigt: "We moesten ons aanpassen, zowel wat betreft het ritme (bijvoorbeeld enkel 's ochtends), ofwel door haar vroeger naar huis te brengen. In 2022 nam Klera deel aan de stage 'In het water', waarvan ze samen met haar vriendjes terugkeerde met een glimlach op het gezicht en trots dat ze samen zo'n lange afstand met de trein hadden afgelegd zonder begeleiding. Weer een overwinning voor de ontwikkeling van elk individu die laat zien dat de mogelijkheden er ook voor hen zijn en dat een visuele handicap hen niet tegenhoudt".

Bedankt!

Wil jij blinde en slechtziende jongeren ook memorabele kampen laten beleven waar ze zich zelf kunnen zijn en grote stappen zetten richting zelfstandigheid?

Doe een gift op het rekeningnummer BE11 0000 0000 4848 met de mededeling 'Jeugd'. Voor elke gift vanaf € 40, heb je recht op een fiscaal attest. Van harte BEDANKT.

Komende jeugdactiviteiten

8-11 juli: Zelfstandigheidskamp aan zee
20-23 augustus: kamp DVT – De vlijtige natuurliefhebbers.

ZELFVERTROUWEN BEGINT IN DE KINDERTIJD

De week van de Brailleliga in maart heeft ons geleerd dat zelfvertrouwen essentieel is om een bevredigend sociaal leven te leiden. Dat zelfvertrouwen bouw je op tijdens de kindertijd. Elizabeth Willemot, psychologe en zelf slechtziend, begeleidt ouders op deze belangrijke tocht.

Het eerste advies voor ouders is om vertrouwen te hebben in zichzelf en in hun capaciteiten om hun kind te ondersteunen. Zij zijn de mensen die hun kind en diens medische geschiedenis het beste kennen. Zelfvertrouwen ontstaat en wordt gevoed door onze ervaringen en de interacties die we met anderen hebben. Je kunt je kind nooit

genoeg vertellen dat je trots op hem bent, dat je vertrouwen in hem hebt en dat je van hem houdt. Kinderen met een visuele handicap worden met bijzondere uitdagingen geconfronteerd. Sommige dingen die voor andere kinderen vanzelfsprekend zijn, zijn dat voor hen misschien niet. Ik denk dat het belangrijk is om hen te helpen al hun grote en kleine successen te erkennen.

Zoals bij elk kind moet je er zijn om ze te helpen groeien binnen een bepaald kader. Dit kader is nodig, want regels vastleggen (indien nodig aangepast in functie van de situatie van het kind) betekent ook dat je je kind een gevoel van verantwoordelijkheid en zelfvertrouwen geeft. Het ontbreken van een kader is een bron van angst voor zowel kinderen als volwassenen. Door aan hen dezelfde eisen te stellen als aan andere kinderen, ontken je eigenlijk dat er een verschil is en dat kan hun gevoel van eigenwaarde ondermijnen.

De visuele handicap is niet enkel een handicap, het is ook een andere manier om naar de wereld te kijken: het kan normaal zijn dat je kind het moeilijker heeft om op vakantie te gaan of later

met bestek kan eten dan andere kinderen. We moeten vermijden om onze kinderen te vergelijken. Ieders pad is uniek en ook al zijn er soms moeilijke momenten, heb vertrouwen in het vermogen van je kind om deze obstakels te overwinnen.

Welke strategieën of tips zijn er om het zelfvertrouwen van een blind of slechtziend kind op te krikken?

In de eerste plaats aanmoedigingen, maar het is belangrijk om na te denken over wat je zegt (een kind voelt het aan als een compliment niet oprecht is). Tijdens spelletjes, tijdens het eten of voor het slapengaan kun je kinderen vragen om over hun dag te vertellen en wat hen trots heeft gemaakt. Door deze oefening kunnen ze zien wat ze hebben bereikt en hoe ze zich hebben ontwikkeld.

We kunnen het zelfvertrouwen versterken door naar kinderen te luisteren als ze aangeven dat ze nieuwe dingen willen proberen, en ze niet door onze volwassen angsten ervan te weerhouden om iets nieuws te proberen. In het ergste geval zullen ze beseffen dat het niets voor hen is of dat ze het niet leuk vinden. In dat geval kun je er samen over nadenken: "Ik ben trots op je, dat

je het hebt geprobeerd omdat je het echt wilde. Wat heb je geleerd van deze ervaring? Wat wil je ermee doen?"

Hoe kunnen blinde of slechtziende kinderen worden aangemoedigd om in alle veiligheid hun grenzen te verkennen en risico's te nemen?

Elk kind dat leert lopen zal vallen en weer opstaan. En dit kan tientallen keren gebeuren. Natuurlijk pleit ik niet voor ongebreidelde vrijheid en het nemen van roekeloze risico's, maar soms laat je je kind 'knoeien' om te zien hoe ver ze kunnen gaan. Eens de mist ingaan, kan het zaadje vormen voor andere ideeën. Het is belangrijk om op hun eigen tempo te gaan, terwijl je ze de stimulans geeft om hun angsten onder ogen te zien.

Terwijl sommige kinderen zich halsoverkop op dingen storten, durven anderen geen stap te zetten. Voor de eerste groep is het belangrijk om activiteiten te vinden waarin ze hun energie kwijt kunnen en tegelijkertijd de grenzen van hun lichaam ontdekken. Gymnastiek bijvoorbeeld. Voor de laatsten is luisteren naar hun angsten al een eerste stap. Zo kunnen bepaalde dingen worden aangepast. Is de nieuwe plek beangstigend? Je kunt

er samen met hen naartoe gaan, zodat ze herkenningspunten kunnen creëren. Maken ze zich zorgen over omgaan met volwassenen die ze niet kennen? Dan kan je ze vóór de activiteit ontmoeten. En om een angst te overwinnen, moet je hem onder ogen zien. Vaststellen dat je een angst hebt overwonnen is een onschatbare bron van trots en zelfvertrouwen. Weten wat je emoties zijn en hoe je ze op de juiste manier kunt uiten, draagt bij aan je eigenwaarde en vertrouwen in jezelf en anderen!

Hoe kunnen ouders leren omgaan met hun eigen emoties als het gaat over de handicap van hun kind?

Moeilijke vraag... Er bestaat geen toverformule! Als ouder kunnen we een gezonde, ondersteunende omgeving voor ons kind creëren en tegelijkertijd een veelheid aan emoties ervaren. Emoties voelen is menselijk, ze toelaten is essentieel en ze uiten ook. De vraag is: hoe kan ik mijn emoties uiten zonder dat ze een last worden voor mijn kind? Het is natuurlijk niet de rol van het kind om zijn ouders te troosten. Om dit te doen, moet je jezelf omringen met mensen die je kunt vertrouwen: familie, vrienden, andere ouders, een psycholoog, enz. Mensen die je

Tijdens de Ondersteuningsweek wil de Brailleliga ouders een moment van rust en reflectie geven, terwijl hun kinderen kunnen genieten van activiteiten op maat. Op het menu? Goede gesprekken met andere ouders, professionals en ook zelf ondergedompeld worden in het leven van slechtziende personen

gevoelens kunnen accepteren zonder te oordelen en bij wie je je hart kan uitstorten. Maar ook al vermijd je dat je kind het gewicht van jouw volwassen angsten en gedachten draagt, dan nog kan je op geen enkele manier voorkomen dat het op bepaalde momenten getuige is van jouw emoties. Sterker nog, net zoals het een negatief effect zal hebben op het kind als dat zijn ouders constant depressief ziet, heeft het ook een positieve invloed als de ouders de zaken voortdurend op een positieve manier aanpakken. Het is ook dankzij hun ouders dat kinderen leren dat ze het recht hebben om boos, opstandig of verdrietig te zijn en om hun dagelijkse leven oneerlijk te vinden. En het is op deze manier dat ze leren om hun emoties te

uiten: door te praten met mensen die ze vertrouwen, door te huilen, door na te denken over wat er gedaan kan worden, door rustig adem te halen, etc.

Welke rol spelen cultuur en sociale normen bij het creëren en in stand houden van overbeschermend gedrag?

Hoewel handicaps en ziekte steeds vaker in de media verschijnen, blijven ze taboe-onderwerpen. Ik denk dat we te maken hebben met twee tegengestelde reacties: onwetendheid en overbescherming. Hoewel we personen met een witte stok niet zullen helpen om de weg te vinden bij wegwerkzaamheden, kunnen we hen op het werk wel overbeschermen door hun vaardigheden en aanpassingsvermogen te onderschatten.

Sommige scholen zijn zich misschien niet bewust van de moeilijkheden van een leerling, maar overbeschermen hem op de speelplaats, waardoor hij niet kan spelen zoals hij wil. We evolueren naar een maatschappij en cultuur die tamelijk individualistisch en gestandaardiseerd is, dus mensen ontmoeten elkaar steeds minder en verschillen worden groter. Angst

kan dan de kop opsteken en ervoor zorgen dat we ons afzijdig houden of net te veel helpen, omdat we niet hebben kunnen ontdekken wat de 'gulden middenweg' is. En laten we niet vergeten dat kinderen in België, in tegenstelling tot in andere landen, snel gescheiden worden in 'gewone' en 'speciale' scholen. Dus hoe breng je die werelden dan samen?

Wat is het nut van zelfstandigheidskampen zoals die van de Brailleliga?

Het is een kans om mensen te ontmoeten die dezelfde beproevingen doorstaan en die misschien nog andere hulpmiddelen hebben gevonden dan zij zelf. Het is een gelegenheid om van gedachten te wisselen en elkaar te helpen. Bovendien biedt zo'n kamp unieke mogelijkheden voor jongeren om hun grenzen te verleggen, zichzelf uit te dagen en te groeien. Het geeft hen de kans om vaardigheden te verwerven die ze in hun dagelijks leven kunnen gebruiken. Voor deze jongeren is het ook een ervaring weg van de familiale omgeving, waardoor ze kunnen zien dat ze ook zelfstandig kunnen zijn binnen een groep, ver weg van hun herkenningspunten uit het dagelijks leven.

Een verademing

Stéphanie en Vincent zijn de ouders van de 12-jarige Aurélie, die slechtziend is als gevolg van het Peters-syndroom, een aangeboren hoornvliesafwijking. "Aurélie ging eerst naar een gewone school. Toen ze naar het buitengewoon onderwijs ging, had ik een knoop in mijn maag, ik was bang dat het een soort sociale kaste zou zijn waaruit ze niet zou kunnen ontsnappen. Het moeilijkste voor haar is dat ze alles wil doen zoals iedereen. Als dat niet lukt (omdat ze moeite heeft om haar grenzen in te schatten), wordt ze boos en moet ze huilen. In het begin grepen we in, maar dat maakte het alleen maar erger. We hebben geleerd dat je haar in zo'n geval zelf moet laten kalmeren".

Aurélie klimt, gaat naar de scouts, houdt van pretparken en spelen met haar neefjes en nichtjes. "Ze is heel zelfstandig, waarschijnlijk omdat mijn man en ik dat ook zijn - het zit een beetje in onze natuur en die hebben we aan haar ook doorgegeven. We hebben haar in ieder geval niet overbeschermd." Aurélie gaat al sinds haar 5 jaar mee op kamp met de Brailleliga. "Ze kon een jaar eerder beginnen, maar dan voor 3 dagen. In die tijd volgde ze gewoon onderwijs. Toen

ze op kamp was met andere blinde of slechtziende kinderen, kwam ze gelukkiger en meer uitgerust thuis, omdat er rekening werd gehouden met haar moeilijkheden. Het was een verademing voor haar en voor ons! Voor een kamp pakt ze nu zelf haar koffer in en uit, zonder dat ik het vraag. Ze vindt het gewoon geweldig. De begeleiders beschouwt ze als vrienden, een extra stukje familie."

OP ZOEK NAAR ROUTINE ... OP DE SPOED!

Arthur, 24 jaar, is verpleegkundige en rondt momenteel zijn specialisatie af op intensieve zorgen en op spoed. Hij lijdt aan aangeboren cataract en leeft zonder lens. Maar zijn bloedafnames voert hij net zo goed uit als zijn collega's!

Sinds wanneer wil je graag verpleegkundige worden?

In het middelbaar volgde ik een EHBO-cursus van het Rode Kruis. Als tiener zat ik vaak achter de computer en dacht ik dat informatica de beste optie voor mij was. Maar deze cursus en mijn vrijwilligerswerk bij het Rode Kruis brachten me in contact met verpleegkundigen. Dat beroep sprak mij direct aan, vooral het menselijk contact en de dynamiek. Ik bleef opleidingen volgen bij het Rode Kruis (zoals ambulanceverpleegkundige), voordat ik mijn studie verpleegkundige aanvatte. Vorig jaar behaalde ik mijn diploma en besloot ik me te specialiseren in intensieve zorgen en spoed. Dit alles met een rechteroog dat alleen kleuren en helderheid waarneemt en een

linkeroog waarmee ik nog 6/10 zie.

Kan je verpleegkundige worden als je slechtziend bent?

Met de juiste aanpassingen is het zeker mogelijk! Mijn vergrootglazen heb ik altijd op zak (om bijsluiters te lezen bijvoorbeeld), net als mijn hoofdlamp (als ik op interventie ben met de 112 of om verbanden aan te leggen of een reanimatie uit te voeren). Je bent ook nooit alleen, mocht er een probleem zijn.

Heb je ook in het buitenland gestudeerd?

Ik ben drie maanden op Erasmus geweest in Nieuw-Caledonië. Daar wilde ik testen hoe het zou gaan om zelfstandig te leven want destijds woonde ik nog bij mijn

ouders. In het begin had ik weinig zelfvertrouwen, maar ik slaagde voor mijn theoretische lessen, dus ik zat op mijn plaats! Ik liep daar stage, dat verliep erg goed. Mensen zijn er opener, ze praten gemakkelijker en spreken elkaar direct aan. In België sprak ik tijdens mijn stage niet meteen over mijn handicap. Als ik dat wel deed, verliep het minder goed en kreeg ik minder taken toegewezen.

Een verandering van omgeving voor Arthur, die zijn studie verpleegkunde afrondde met een stage in Nieuw-Caledonië

Hoe begeleidde de Brailleliga jou tijdens dit parcours?

Al in de basisschool volgde ik dactylo bij de Brailleliga. Maandenlang elke woensdag een lange sessie, maar het was van vitaal belang

voor de rest van mijn opleiding! Op de middelbare school maakte ik gebruik van de Dienst omzetting om mijn lessen toegankelijk te maken op mijn computer. Toen ik naar het hoger onderwijs ging, nam de maatschappelijk assistent van de Brailleliga contact op met de maatschappelijk assistent van de Hogeschool in Henegouwen. Samen zorgden ze ervoor dat ik alle lessen kon volgen door te bepalen welke aanpassingen en hulpmiddelen ik nodig zou hebben. Om te leren bloed af te nemen had ik een specifiek professioneel apparaat nodig, een aderdetector. Het AVIQ (n.v.d.r.: de Waalse tegenhanger van het VAPH) kwam niet tussen, dus kocht de school het, waardoor ik kon oefenen. Nu neem ik op de tast bloed af en heb ik hetzelfde slagingspercentage als mijn collega's. Ik legde mezelf er veel druk voor op. Toen ik aan hoger onderwijs begon, was ik er helemaal niet zeker van dat ik zou kunnen slagen. Het was een riskante keuze. Zodra ik ergens aangenomen word, neem ik weer contact op met de Brailleliga om me te helpen met de administratieve kant van de zaak. Nu ik mijn routine heb gevonden, wil ik dat mijn professionele overgang net zo soepel verloopt, in een zorgzame omgeving waar ik me kan blijven verbeteren.

AANGEBOREN CATARACT

Bij cataract denken we vaak aan een ouderdomsziekte. Maar ze kan op alle leeftijden voorkomen, dus ook van bij de geboorte. We gingen te rade bij specialisten op het vlak van pediatrisch cataract: Prof. Dr. Marie-José Tassignon en Dr. Luc Van Os van het Universitair Ziekenhuis Antwerpen.

Cataract of staar is een vertroebeling van de ooglens die het waargenomen beeld waziger kan maken. Deze aandoening kan in één oog (unilateraal) of in beide ogen (bilateraal) aanwezig zijn, waarbij de lens volledig of gedeeltelijk troebel is. De graad en de locatie van vertroebeling bepaalt hoe groot de impact is op het zicht en of een ingreep aangewezen is. Het is een erg complexe, zeldzame pathologie die bijna elke keer anders is van expressie.

Hoe ontstaat cataract?

Bij kinderen zijn de oorzaken zeer divers. Als cataract unilateraal voorkomt is het normaal gezien wel een ontwikkelingsprobleem: in een bepaalde stap heeft het oog zich niet

goed kunnen ontwikkelen door een groeihinder. Tegenover de ouders spreken we van een 'fabricagefout', zodat ze begrijpen dat er iets is misgelopen bij de ontwikkeling van het oog. Verder onderzoek is nodig om te begrijpen waar de fout ligt. Wij hebben een onderzoekspiste en het materiaal maar missen nog de fondsen.

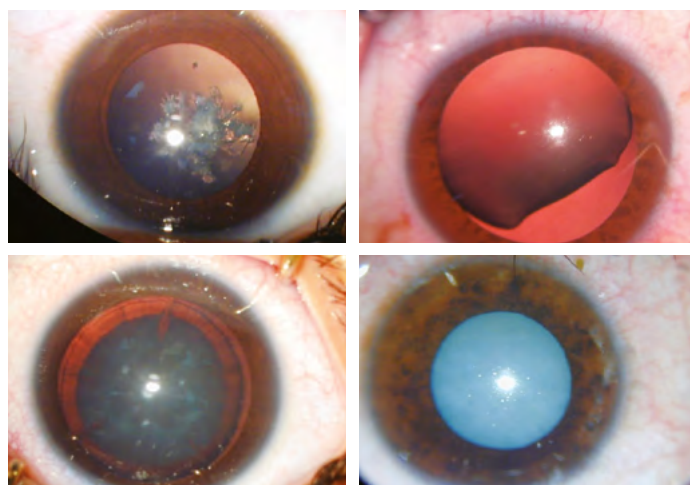
Bij bilateraal cataract is er vaker wel sprake van een onderliggende oorzaak: genetisch (een foutje bij het gen dat de lensvezels aanstuurt, bv.), stofwisselingsaandoeningen, bepaalde medicatie, infecties tijdens de zwangerschap door bepaalde parasieten of virussen, ontstekingen in het oog of een ongeval. Deze lijst is zeker niet limitatief.

Hoe wordt aangeboren cataract vastgesteld?

Bij de geboorte van de baby worden er al systematisch stofwisselingsziekten uitgesloten. Is er een mooie reflectie zichtbaar van de ooglens of is er een grijzige of witte schijn op de pupil, dan zal de pediatr als eerste vaststellen dat er mogelijk een cataract aanwezig is en zal de baby automatisch doorverwezen worden naar de oogarts. Ook de grootte van het oog is een parameter: een baby heeft meestal vrij symmetrische ogen qua vorm, qua kleur van de iris... als één oog dan kleiner is dan het andere kan dat wijzen op een malformatie. Ook uit een foto van de oogjes kunnen we al veel afleiden. Daarom vragen we als eerste om ons een foto te sturen om de ernst van de lensvertroebeling(en) te kunnen evalueren vanop afstand. Zo kunnen we de planning van de consultatie het beste vastleggen in functie van de ernst van de aandoening. Naast de vorm van de ogen, heb je ook de attitude van de baby. Bij bilateraal cataract kunnen de ogen een spanningspatroon of nystagmus gaan vertonen: het kind gaat proberen om de beelden door te scannen. Als dat optreedt, weet je dat er iets mis is in de correlatie tussen het oog en de hersenen, wat moeilijk

zal zijn om te herstellen, zeker als dit later dan 4 maanden oud wordt vastgesteld.

Aangeboren cataract is niet altijd duidelijk merkbaar vanaf de geboorte. Van een beperkt cataract, of slechts aan één oog, ondervind je functioneel niet heel veel hinder, waardoor het vaak pas op latere kinderleeftijd wordt ontdekt en dus niet meer vast te pinnen valt wanneer het cataract exact is ontstaan (recent of al van bij de geboorte).

Enkele verschijningsvormen van cataract bij kinderen

Kan er ergens rekening mee gehouden worden tijdens de zwangerschap?

Enkel wanneer er in de familie cataract op jonge leeftijd voorkomt, is het aangewezen dat de gynaecoloog bij de echografie speciale aandacht heeft voor het hoofdje en de oogjes, want een troebele lens is zichtbaar op een echo. Een behandeling is niet mogelijk bij de foetus, maar hoe vroeger de

diagnose kan worden gesteld, hoe sneller kan ingegrepen worden en hoe beter de prognose ook wordt.

Waaruit bestaat de behandeling, is die moeilijker bij aangeboren cataract?

Idealiter doen we een chirurgische ingreep tussen de 2-4 maanden oud. De lens zit in een soort zakje, om het troebel lensweefsel eruit te halen wordt een ronde opening gemaakt in dat zakje (zo zijn er geen hoekjes of kantjes die kunnen doorscheuren) en klassiek gezien wordt er dan een nieuwe lens in dat zakje gestoken. Nadeel is dat er wat celletjes van de oude lens kunnen achterblijven, en bij kinderen vrij snel opnieuw voor een vertroebeling kunnen zorgen (secundair cataract), wat aanleiding geeft tot nieuwe operaties.

Daarom hebben we in het UZA de bag-in-the-lens techniek ontwikkeld: om de lens te plaatsen, maken we in de achterkant van het lenzakje een tweede opening, die exact even groot is als de opening vooraan in het lenzakje. Daarna hangen we de lens op in de gecreëerde opening. Zo blijven de cellen geïsoleerd in het overblijvend deel van het zakje waar ze verder hun rol zullen vervullen om het zakje soepel te houden.

Aangeboren cataract is vaak moeilijker te behandelen dan cataract dat op

latere (kinder)leeftijd voorkomt. De textuur van het oog van een baby is compleet anders, elastischer dan dat van een ouder kind, wat het moeilijker maakt om te opereren. Zo vraagt het meer tijd om de precieze openingen in de kapselzakjes te kunnen bepalen. Daardoor kan de operatie tot 2 à 3x meer tijd in beslag nemen dan bij een ouder kind of een volwassene. De juiste expertise, het juiste tijdstip van de operatie plannen, een goed op elkaar ingespeeld team (verplegers, orthoptisten, artsen) en de juiste testen doen, zijn cruciaal. Het is zo belangrijk dat de ouders het gevoel krijgen dat ze ergens terecht kunnen met kennis van zaken.

Is er kans op volledig herstel?

Een goed herstel is mogelijk, maar naast de lens moeten dan ook de andere parameters van het oog zoals het netvlies en de oogzenuw in orde zijn. Bij een cataractingreep herstellen we het optisch systeem, maar de hersenen moeten dat dan ook nog gaan accepteren. Er kunnen ook complicaties optreden na een operatie zoals verhoogde oogdruk. Maar in het algemeen, als we er op tijd bij zijn, is het mogelijk dat het kind terug een zicht krijgt (ergens tussen de 5 en de 10 op 10) dat een goede integratie toelaat op school en later in het socio-economisch milieu.

DE IMPACT VAN FINANCIËLE STEUN (3)

Over de jaren heen konden tientallen onderzoekers hun wetenschappelijk onderzoeksproject succesvol afwerken dankzij de financiële steun van de Brailleliga. Maar wat heeft dat nu betekend voor hun onderzoek, carrière en leven?

Basamat Almoallem (UGent – laureaat in 2015)

Basamat ontving de prijs in 2015 voor haar Genetische studie van Idiopathische Infantiele Nystagmus (oncontroleerbare oogbewegingen). Vandaag is ze Chief Unit of Ophthalmic Genetics bij het Department of Ophthalmology van de King Saud University.

Bent u tevreden met het resultaat van uw onderzoek destijds?

Jazeker. Onze bevindingen kunnen

echt een verschil maken in het leven van patiënten bij wie de diagnose wordt gesteld na een reeks onderzoeken en uitsluiting van andere ernstige medische aandoeningen.

Waar staat het onderwerp van uw onderzoek vandaag?

Over het algemeen boekt het onderzoek naar nystagmus aanzienlijke vooruitgang. Nieuwe vorderingen in ons begrip van de oorzaken en nieuwe en verbeterde behandelingen bieden hoop voor patiënten. Enkele specifieke voorbeelden van recente onderzoeksresultaten: een studie gepubliceerd in het tijdschrift JAMA Ophthalmology in 2023 ontdekte dat diffusion tensor imaging (n.v.d.r.: een MRI-techniek) kan worden gebruikt om subtiele veranderingen in de hersenstructuur van patiënten met infantiele nystagmus te identificeren. Uit een ander onderzoek, gepubliceerd in het tijdschrift Neurology in 2023, bleek dat diepe hersenstimulatie een effectieve behandeling kan zijn bij ernstige nystagmus.

Wat heeft de steun voor uw onderzoek u bijgebracht?

Financiering is essentieel voor onderzoek op alle niveaus. Het is

duur en vereist middelen zoals apparatuur en materialen. Zonder financiering zouden onderzoekers hun werk niet kunnen doen. Op persoonlijk vlak stelde het me in staat om mijn passie na te streven, nieuwe ontdekkingen te doen, mijn carrière vooruit te helpen en financiële stabiliteit te bereiken. Ik ben gegroeid in maturiteit en beoordelingsvaardigheden die het mogelijk maken om met mijn studenten om te gaan in mijn huidige functie.

Hoe ben je als Saoedische bij de UGent terechtgekomen? Merk je verschillen op?

De UGent is een hoog aangeschreven universiteit met een sterke reputatie in onderzoek. De afdeling oogheelkunde van de King Saud University had een samenwerkingsovereenkomst getekend met het Universitair Ziekenhuis Gent, en ik had geluk dat het doctoraat deel uitmaakte van het project. Ik had ook bijzondere interesse in de specifieke onderzoeksmogelijkheden bij de UGent, en dan vooral in het werk van prof. Bart Leroy en prof. Elfride De Baere, toonaangevende experts op het gebied van oftalmologische genetica van erfelijke netvliesandoeningen, mijn

interessegebied. Bovendien waren de meertaligheid en centrale ligging van België een pluspunt, en is Gent een bruisende en kosmopolitische stad met een rijke geschiedenis en cultuur.

Zowel Saoedi-Arabië als België hebben oogheelkundeprogramma's van hoge kwaliteit, en de arbeidsmarkt wordt wereldwijd voor beide landen als zeer competitief beschouwd. Het curriculum voor oogheelkunde in Saoedi-Arabië en België kan wel enigszins verschillen. Zo kunnen sommige programma's in Saoedi-Arabië meer nadruk leggen op logboeken, testen en examens, terwijl het in België meer gaat over onderzoek en zelflerende vaardigheden.

Heeft u nog een boodschap voor de Brailleliga?

Ik wil mijn oprechte dank betuigen voor jullie steun aan het onderzoek. Jullie financiering is essentieel voor alle onderzoekers om zich te blijven ontwikkelen en te blijven leren.

Doe zo verder.

De toekomst is veelbelovend.

GETEST: BIPED

Er beweegt heel wat in de wereld van elektronische mobiliteitshulpmiddelen. De therapeuten van de Brailleliga houden de vinger aan de pols en testen beloftevolle nieuwe innovaties ook uit samen met cliënten. In april organiseerden ze een testdag met de mensen van het Zwitserse biped.

Oprichter Mael Fabien stelt biped voor als een all-in-one mobiliteitsoplossing ter aanvulling op een witte stok of blindengeleidehond. Op je schouders draag je een harnas van 950 gram dat je aan de voorkant kan vastclippen. Het beschikt over een gezichtsveld van 170° dankzij de breedhoekcamera's die 3D diepte-informatie kunnen verwerken aan de linkerkant op je borst en een kleine computer op de rechterkant. De batterij bevindt zich achter je nek. Het toestel detecteert obstakels, de 'scene description' kan overdag (niet 's nachts) je omgeving beschrijven aan de hand van artificiële intelligentie (AI) en met GPS-instructies wil het je helpen navigeren op straat.

Voor de obstakeldetectie haalde biped zijn inspiratie bij het Honda Research Institute, bij de techniek die ook gebruikt wordt voor zelfrijdende auto's. Volgens Mael werken de camera's met hun brede gezichtsveld en een bereik tot op 15 meter, nauwkeuriger dan toestellen die werken met ultrasone sensoren, die binair werken: is er al dan niet een obstakel binnen 1,5-2 m afstand?

De AI-technologie van biped daarentegen identificeert de verschillende objecten, bekijkt wat ze zijn, volgt ze, en laat weten of er een kans op botsing bestaat. Daardoor zou het tot 75 % minder 'onnodige' geluiden geven aan de gebruiker.

Om zelfstandig met het apparaat op weg te gaan, leg je een opleidingstraject af van een 10-tal uur om de verschillende geluiden en tonen en intensiteit van de bieptoon en hun betekenis volledig onder de knie te krijgen.

Het toestel heeft met € 4300 wel een stevig prijskaartje, al heb je volgens biped voor die prijs wel de functionaliteiten van meerdere dure hulpmiddelen ineen. Bovendien zien ze in de AI en fusie van technologieën nog heel wat (nabije) toekomst voor betere begeleiding: zebra-paddetectie en mensen helpen oversteken, indoor navigatie, deurdetectie en begrijpen wanneer iemand wil binnengaan, en een nauwkeurigere GPS.

Luc, een van onze testende cliënten: "Op functioneel vlak leek het toestel me alles te detecteren: lage paaltjes, zonweringen aan winkels... Het zou me wel wat oefening en gewenning kosten om ermee te leren omgaan. De lage tonen voor obstakels die zich laag bevinden en hoge tonen voor obstakels in de hoogte vind ik wat minder intuïtief.

Het design valt nogal op en lijkt me niet erg leuk om te dragen bij mooi weer wanneer je bv. enkel een T-shirt aan hebt. Als ik de kans zou krijgen, zou ik het wel gedurende langere tijd willen uittesten want het heeft zeker veel potentieel. Om te starten best in een 'leeromgeving' en geblinddoekt. Moesten ze het design wat meer modulair kunnen maken zodat de keuze geboden wordt om enkel de camera aan een clip of koordje aan de hals voor je borstbeen te hangen en de computer en batterij in de rugzak te dragen bv. dan zou ik dat al beter zien zitten."

Wordt dit meteen dé ideale oplossing voor iedereen? Misschien niet, maar in elk geval is biped het bewijs dat er een toekomst is voor draagbare technologische hulpmiddelen die blinde of slechtziende voetgangers vlot onderweg helpen.

Vragen of interesse? Neem zeker contact op via de website biped.ai.

NIEUWS VAN DE SOCIALE DIENST

Rechten van personen met een handicap, sociale diensten en hulp aan personen, mobiliteit, toegankelijkheid... Hier vind je beknopte en praktische informatie, gericht op de visuele handicap, en maatregelen die een belangrijke impact hebben op het sociale leven van onze cliënten.

Veranderingen aan de IVT

De federale overheid maakt het makkelijker om de inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT) te combineren met inkomen uit arbeid. Deze nieuwe maatregel heeft betrekking op mensen die een uitkering ontvangen voor personen met een handicap die (weer) aan het werk gaan na twee jaar inactiviteit. Voordien werd de uitkering automatisch verlaagd als dit inkomen met 20% steeg ten opzichte van het voorgaande jaar. Vanaf nu zullen werknemers, ambtenaren en zelfstandigen die (weer) aan het werk gaan of aan het werk gaan na ten minste twee jaar uit de arbeidsmarkt te zijn geweest, genieten van hogere vrijstellingen op hun inkomen uit arbeid:

100% voor de schijf van € 0 tot € 25.499,82

50% voor de schijf van € 25.499,83 tot € 30.599,78

25% voor de schijf van € 30.599,79 tot € 35.699,75.

AUB Postbode online en telefonisch

De dienst AUB Postbode van bpost voor personen met beperkte mobiliteit (PBM) is nu online of telefonisch toegankelijk. Tot nu toe moest een gebruiker die van deze dienst gebruik wou maken een bericht in het loket hangen. Dankzij AUB Postbode kunnen mensen hun postbode bellen om postzegels te kopen of een aangetekende brief te bezorgen, zonder hun huis te verlaten. De aanvraag kan voortaan

gebeuren via een formulier dat beschikbaar is op de website van bpost (www.bpost.be) of per telefoon (02/278.50.89). Klanten kunnen dan aangeven wat de postbode kan doen om hen te helpen, door het juiste product mee te nemen op zijn ronde, bijvoorbeeld postzegels (contant te betalen) of een formulier voor aangetekende zendingen. Deze dienst is gratis.

Nieuw sociaal telecomtarief

Het sociale telecomtarief werd afgelopen maart gewijzigd. Als je aan deze voorwaarden voldoet, kun je een internetabonnement (met een minimale snelheid van 30 Mbps en een minimaal maandelijks volume van 150 Gb) afsluiten voor maximaal € 19 per maand. Het internet/telefoon/televisie pakket mag niet meer zijn dan € 40 per maand. Als je er recht op hebt, dien je je aanvraag in bij de operator van je keuze, die je aanvraag doorstuurt naar de FOD Economie, die controleert of aan de voorwaarden is voldaan.

VLAANDEREN

Nieuw: permanentie MDT-IDTA-Werk+ in regiohuizen

Zit je met vragen over de procedures van VAPH voor hulpmiddelen of persoonsvolgende financiering, Werk+ of psychologische

ondersteuning? Kom dan langs, zonder afspraak, op één van de permanentiedagen van onze diensten MDT-IDTA-Werk+ tussen 10u en 14u in de regiohuizen in Vlaanderen. Vragen voor de Sociale dienst of het testen van hulpmiddelen komen die dag niet aan bod, daarvoor moet je nog steeds een afspraak maken.

Komende permanentiedagen:

27 juni - Kortrijk

13 september - Antwerpen

11 oktober - Geel

15 november - Hasselt

Wens je meer info? Mail naar hulpmiddelen@braille.be of bel tijdens de telefoonpermanenties naar 02 533 32 06 (maandag van 9u tot 12u en donderdag van 9u tot 15u).

Aanvraag sociale woning

Sinds 18 maart 2024 is de regelgeving rond inschrijving voor een sociale woning gewijzigd. Vanaf nu kan het enkel nog online, via de website van de Vlaamse overheid:

<https://www.vlaanderen.be/bouwen-wonen-en-energie/huren-en-verhuren/sociaal-huren-en-verhuren/inschrijven-voor-een-sociale-woning>

Neem bij vragen gerust contact op met je maatschappelijk assistent bij de Brailleliga.

DG PERSONEN MET EEN HANDICAP

Service public fédéral
Sécurité sociale
Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

Direction générale
Personnes handicapées
Directie-generaal
Personen met een handicap

Dit artikel werd geschreven door de Directie-generaal Personen met een handicap (DG HAN).

DG HAN maakt deel uit van de federale overheidsdienst Sociale Zekerheid en telt 350 medewerkers. De DG HAN probeert het dagelijkse leven van personen met een handicap makkelijker te maken. Dat doen ze door aanvragen voor de erkenning van een handicap te beoordelen, maar ook door financiële tegemoetkomingen en andere voordelen te bieden. Hieronder geven we graag een overzicht van de verschillende diensten die DG HAN aanbiedt.

Tegemoetkomingen en andere hulp

In geval van erkenning van de handicap kent de DG HAN volwassenen tussen 18 en 65 jaar het volgende toe:

TEGEMOETKOMINGEN

- De inkomensvervangende tegemoetkoming (IVT): dient

om het inkomen dat personen met een handicap wegens hun handicap niet kunnen verdienen, (gedeeltelijk) te compenseren. De DG HAN evalueert de 'vermindering van het verdienvermogen'. Iemand van wie het verdienvermogen is beperkt tot een derde of minder van wat iemand zonder handicap op de algemene arbeidsmarkt kan verdienen, is voor meer dan 66 % arbeidsongeschikt.

- De integratietegemoetkoming (IT): dient als compensatie voor de bijkomende moeilijkheden die een persoon met een handicap ervaart om deel te nemen aan het maatschappelijke leven. De DG HAN evalueert het 'verlies van zelfredzaamheid' van de persoon met een handicap aan de hand van zes criteria:
  - zich binnen en buiten verplaatsen;
  - boodschappen doen, een maaltijd bereiden en nuttigen;
  - zich verzorgen en aankleden;
  - de woning onderhouden en huishoudelijke en dagelijkse taken uitvoeren;
  - zelfstandig leven, gevaren inschatten en vermijden;
  - communiceren en sociaal contact hebben.

Let op: de tegemoetkomingen voor personen met een handicap jonger dan 18 jaar (Zorgtoeslag voor specifieke ondersteuningsbehoeften) en ouder dan 65 jaar (Zorgbudget voor ouderen met een zorgnood) werden geregionaliseerd. Deze dossiers worden dus niet meer onderzocht door DG HAN.

SOCIALE EN FISCALE MAATREGELEN

- De parkeerkaart voor personen met een handicap;
- De nationale verminderingkaart voor openbaar vervoer;

Hoe dien je een aanvraag in?

Je kan een tegemoetkoming en/of sociale en fiscale maatregel voor personen met een handicap aanvragen via:

- de website van My Handicap met je identiteitskaart en pincode;
- je ziekenfonds;
- je gemeentebestuur of het OCMW van je gemeente
- de maatschappelijk assistenten van de Brailleliga.

Voorwaarden waaraan moet worden voldaan

De tegemoetkomingen voor personen met een handicap (IVT/IT) behoren tot het zogenoemde 'residuaire' stelsel. Dit betekent dat personen met een handicap eerst hun rechten in de

andere socialezekerheidsdomeinen (zoals arbeidsongeschiktheid of werkloosheid) moeten doen gelden. Bepaalde voorwaarden moeten vervuld zijn, zoals de inschrijving in het rijksregister van natuurlijke personen of de nationaliteit.

Multidisciplinaire evaluatie en administratie

Het onderzoek van het dossier begint met een multidisciplinaire evaluatie (evaluatie van het verlies van verdienvermogen en van het verlies van zelfredzaamheid). In geval van verlies van één van beide wordt het dossier administratief onderzocht. Hiervoor onderzoekt de DG HAN de sociaaleconomische situatie van het 'huishouden' (woont de persoon met een handicap alleen of als koppel, woont de persoon met een handicap samen of in een gemeenschap?). Dit onderzoek duurt ongeveer zes maanden. Een aanvraag heeft uitwerking op de eerste dag van de volgende maand nadat de aanvraag is ingediend. Dit betekent dat de persoon met een handicap een maandelijkse tegemoetkoming en achterstallen (voor de periode tussen de maand waarin de tegemoetkoming wordt toegekend en de maand waarin wordt gestart met de betaling van de tegemoetkoming) krijgt, als een tegemoetkoming toegewezen wordt.

De DG heeft tien 'centra voor de erkenning van de handicap' (verspreid over het hele land). Hier worden personen opgeroepen voor de multidisciplinaire evaluatie van hun aanvraag.

Nieuwe multidisciplinaire teams

Sinds 2020 werden om en bij de dertig nieuwe evaluatoren van de handicap in dienst genomen. Dankzij deze specialisten (maatschappelijk assistenten, ergotherapeuten, verpleegkundigen, kinesitherapeuten, psychologen...) heeft de DG HAN meer voeling met de bezorgdheden van personen met een handicap en kunnen de dossiers in een nieuw, beter afgestemd multidisciplinair kader worden onderzocht. Dit biedt het voordeel dat niet alleen naar het medische aspect wordt gekeken, maar ook naar de verschillende psychosociale aspecten van de situatie van de persoon met een handicap.

Intensievere strijd tegen de non take-up van rechten

Eind 2022 werden twintig nieuwe maatschappelijk assistenten in dienst genomen (versterking van 60 %) ter bestrijding van de non take-up van rechten: veel personen met een handicap hebben recht op tegemoetkomingen, maar vragen deze niet aan of zetten de aangevragen

procedures stop. Hieruit blijkt dat personen met een handicap vatbaarder zijn voor kansarmoede dan andere sociale groepen.

Wist je dat de DG HAN in meer dan 25 % van de gevallen een beslissing tot weigering neemt omdat de gevraagde informatie niet werd verstrekt, en in 5 % omdat de betrokkene niet komt opdagen in het centrum voor de erkenning van de handicap? Bij de DG HAN zijn we ervan overtuigd dat dit aantal weigeringen kan dalen door personen met een handicap beter te informeren, en partnerinstellingen meer te ondersteunen vanuit de DG HAN.

Meer informatie vind je op de nieuwe website: www.handicap.belgium.be waar je je ook kan inschrijven voor de nieuwsbrief. Of neem contact op via het gratis nummer 0800 98 799 (elke werkdag van 8.30 tot 12.30 uur); via het contactformulier (beschikbaar op de website); per brief (Kruidtuinlaan 50, bus 150 in 1000 Brussel), of tijdens een van de ongeveer 150 zitdagen per maand van de maatschappelijk assistenten van de DG HAN (de lijst staat op de website).

Begin dit jaar bracht de DG HAN een bezoek aan de Brailleliga

Een handig en licht toetsenbord om vlot notities te kunnen nemen in de klas of om zelf te schrijven? Denk dan aan het nieuwe bluetooth AZERTY mini-toetsenbord voor PC (2571) en Mac/iPad (2572). Het werkt

op 2 AAA batterijen (inbegrepen) en dankzij

de zwarte letters en cijfers op een gele achtergrond (bestaat ook in zwart-wit of wit-zwart) is het toetsenbord makkelijk leesbaar. Daarnaast hebben we voor de jongsten (vanaf 3 jaar) de Peekaboo Geluidskubussen (2266 - zie foto bovenaan). Laat je kind de identieke klanken identificeren en klankenparen matchen en stimuleer zo de sensorische vaardigheden. Sinds kort beschikken we ook over

NIEUWS VAN DE BRAILLESHP

In het gamma van de BrailleShop vindt ook de jeugd haar gading. Ze is beschikbaar op afspraak in Brussel van maandag tot en met donderdag (10-12u en 13u30-16u). Kijk voor de meest recente update over onze werking, activiteiten, beschikbare artikelen en prijzen op www.braille.be/brailleshop.

een nieuwe tactiele versie van de oeroude klassieker Backgammon (0075). De

aantrekkelijke draagkoffer bevat opbergruimte voor de tactiele dobbelstenen en checkers en het spelbord bestaat uit 4 delen met voelbare ribbels die elk punt op het bord scheiden.

Wie zomer zegt, zegt (hopelijk) zon! Je ogen deze zomer grondig beschermen in stijl? Dat kan met onze nieuwe donkergele brillen (2576) die beschermen

tegen UV-A, UV-B- en Infraroodstralen, en die deel uitmaken van ons luxegamma.

JONGEREN HELPEN KIEZEN

Een studierichting kan iemands latere carrière grotendeels bepalen. Een belangrijk moment dus om jongeren met een visuele handicap bij te staan om een weloverwogen keuze te kunnen maken die past bij hun vaardigheden. Advies van onze studie- en werkspecialisten Cien, Christelle en Joppe.

Hoe helpt de Brailleliga bij de studiekeuze en het identificeren van carrièremogelijkheden?

We werken vanuit drie pijlers. Eerst en vooral willen we de leerling of jongere zelf sterker maken: we luisteren goed naar hun behoeftes, interesses en frustraties uit het verleden en informeren hen over wat hun specifieke aandoening inhoudt, welke taken moeilijker zullen lopen, wat er net wel haalbaar is, welke hulpmiddelen van toepassing zijn. De sleutelwoorden hier zijn zelfkennis, eigenwaarde, zelfvertrouwen. Ten tweede bekijken we de job/ studiewensen en de haalbaarheid en kansen op de arbeidsmarkt. Daarbij peilen we de motivatie en extra vaardigheden die nodig zijn. Ten derde sensibiliseren we de omgeving: welke aanpassingen zijn nodig, waarvoor

kunnen ze vrijgesteld worden, inzichten bij het schoolteam... We zijn soms een extra stem aan tafel, in het team van de leerling.

Concreet bieden we ondersteuning in de vorm van studieadvies, bemiddeling tussen student en school, overleg en advies aan het ondersteuningsteam, advies en aanpassing tijdens de stage, tips voor toegankelijkheid, en zijn we een klankbord voor de leerling en zijn ouders. We zorgen ervoor dat er aangepast materiaal ter beschikking is, sensibiliseren stagewerkgevers en collega's, geven mobiliteitstraining op en naar de werkvloer...

Van verschillende van de 25 jongeren die Werk+ sinds haar oprichting al heeft begeleid, krijgen we feedback dat ons advies al zeer bepalend is geweest voor de schoolloopbaan. Zij

zullen het mogelijk al wat makkelijker hebben op de arbeidsmarkt, wat precies onze opzet is.

Liggen de verwachtingen van jongeren in lijn met de realiteit?

Meestal zien we wel dat jongeren een realistisch zelfbeeld hebben. Sommigen hebben hun handicap nog geen plek kunnen geven en kunnen er dan ook nog geen rekening mee houden in hun keuze naar tewerkstelling. Anderen hebben moeite om in te zien welke impact hun handicap heeft op bv. veiligheid. In beide gevallen helpt het om naar hen te luisteren, te sensibiliseren en hen tot inzicht te helpen komen. Maar soms zijn het de ouders of de schoolomgeving die de jongeren beperken in hun keuze omdat ze denken dat studie x of y niet haalbaar is. Dan is het zaak om hierover met hen in discussie te gaan, om het pad naar zelfstandigheid van de jongeren zo goed mogelijk te ondersteunen.

Wat kunnen het onderwijs en de Brailleliga samen doen?

Op eender welk moment dat zij twifelen aan mogelijkheden, keuzes, hulpmiddelen, richtingen... zijn zij welkom om advies in te winnen. Ook voor hen zijn we een klankbord. Het helpt als jongeren al in de loop

van het zesde middelbaar in contact worden gebracht met ons, en als we kunnen samenwerken als het in de les over solliciteren gaat bv.

Wat zijn de uitdagingen bij het zoeken naar werk?

De grootste uitdaging is om zich te profileren als een evenwaardige werknemer. Het concreet kunnen duiden van de functionele beperkingen en noden tijdens een kandidatuur is een grote plus. Daarvoor is zelfkennis en acceptatie nodig. Daarnaast zijn er ook nog mobiliteit, haalbaarheid en werkbaarheid. De misvatting dat personen met een handicap niet thuishoren in het gewone arbeidscircuit is nog steeds aanwezig en vraagt sensibilisering. Toch zien we ook werkgevers die personen met een handicap wel willen opnemen, maar dat ze die mensen niet bereiken bij uitgeschreven vacatures. Het zoeken naar de juiste link (in beide richtingen) is een uitdaging die we zeker in de toekomst verder zullen moeten uitwerken.

In 2023 begeleidde de Brailleliga 89 jongeren voor begeleiding en onderwijsondersteuning en hielp ze 347 personen bij de zoektocht naar of het behoud van werk.

2024: PARALYMPISCH JAAR

De 17e editie van de Paralympische Spelen gaat door van 28 augustus tot 8 september in Parijs. De Brailleliga telt heel wat sportievelingen onder haar cliënten. De ideale gelegenheid om één van hen, ex-paralympiër Griet Hoet (links op de foto), een bezoekje te brengen.

Griet werd samen met Annelien Monsieure achtste op de piste in Rio in 2016. Ze behaalden brons op de Paralympische Spelen in Tokio in 2021 en ronden hun carrière een jaar later af met een dubbele wereldtitel in Parijs. Een indrukwekkend palmares.

Griet, hoe ben je in de tandemwereld gerold?

Als bij toeval! Ik volgde tot het vierde middelbaar sporthumaniora. Door een polsbleedure moest ik stoppen en liet ik de sportwereld achter mij. Op mijn 29e ontdekte ik dat ik leed aan retinitis pigmentosa. Ik nam de tijd om dat te verwerken en nam een jaar loopbaanonderbreking om te reizen. Toen ik terugkwam nam voorrijder Annelien Monsieure contact met me op. Via via had ze mijn gegevens. Annelien was met de hakken over

de sloot geselecteerd voor het WK tandemfietsen. Ze voelde dat er meer potentieel was en dat ze meer zou kunnen bereiken als voorrijder met een betere slechtziende atleet. Zo verscheen ik op het toneel. Deze vraag kwam echt uit de lucht gevallen, maar mijn interesse was meteen gewekt! Een beetje fietsen en de wereld rondreizen voor wedstrijden leek me fantastisch. We begonnen te trainen om naar het WK pisterijden te gaan. Daar behaalden we na slechts een half jaar trainen een zesde en een zevende plaats. Deze zesde plaats was voldoende om geselecteerd te worden voor de Spelen in Rio. Daar behaalden we een paralympisch diploma (n.v.d.r.: top 8-klassering op de Spelen). Toen was het duidelijk dat we nog meer in onze mars hadden. Topsport werd

mijn leven. Je wilt je zo goed mogelijk voorbereiden en geen slecht figuur slaan tussen alle andere toppers.

Wat maakt de sport zo uniek?

Je bent altijd met twee. Je kan als slechtziende atleet beslissen om tandem te doen, maar je moet altijd een valide voorrijder vinden. We zien de laatste jaren dat veel valide atleten die niet zeker zijn van hun selectie, via de tandemwereld proberen hun selectie te verzekeren. Daarnaast is het materiaal ook heel duur. Gelukkig is de technische kennis de laatste jaren enorm geëvolueerd en is er een goed team dat nu ook onder andere Milan begeleidt (n.v.d.r. Milan Thomas, G-tandemwielrennen atleet).

Hoe verliep de samenwerking tussen jou en je sighted pilot?

Anneleen en ik deden al onze trainingen samen. Zo hadden we op wedstrijd vaak geen communicatie meer nodig. Ik leerde het parcours altijd volledig uit mijn hoofd om goed te kunnen inschatten waar de bochten waren, waar het naar rechts of links was. Tijdens tijdritten hadden we een oortje waarin de trainer ons dan nog parcoursinformatie meegaf. Tijdens de verkenning ging ik altijd op zoek naar referentiepunten. Ik zie nog een klein beetje, dus als ik dan die referentiepunten tijdens

de wedstrijd tegenkwam wist ik bijvoorbeeld dat we halfweg waren.

Hoe kijk je terug op je parcours?

Het was een fantastische ervaring, ik heb er ook echt alles voor gelaten. Ik lette op wat ik at en dronk... Je gaat altijd maar verder. Ik ben geen topsporter in hart en nieren. Ik had voor mijn topsportjaren een uitgebreid sociaal leven. Dat stond tijdens die jaren op een laag pitje en ik miste dat wel heel hard. Tokio was in mijn hoofd het eindpunt en ik heb alles in mijn leven on hold gezet. Ik ben zeer blij en dankbaar dat ik dat heb mogen meemaken, dat ik de topsportwereld van binnenuit heb mogen leren kennen. Mijn respect voor alle topsporters is gigantisch en ik heb het mooiste wat je in de wielwereld kan bereiken, wereldkampioen worden, bereikt. Wij zijn er pas ingerold op late leeftijd. We hadden het geluk over een dosis talent te beschikken en dat de omstandigheden allemaal gunstig waren. Het is moeilijk voor veel

atleten omdat ze de deelname aan de Paralympische Spelen als ultiem doel stellen. Begin met iets wat je graag doet, dat hoeft niet altijd op het hoogste niveau te zijn. Als atleet moet je stapsgewijs durven werken.

Welk moment uit je carrière zal je altijd bijblijven?

De eerste selectie voor de Spelen zal ik nooit vergeten, wij als underdog met een wildcard. Nadien was het voornamelijk het besef dat we echt goed waren, en meededen voor de medailles. Er werd naar ons opgekeken. Er zijn zo veel memorabele momenten, maar twee keer wereldkampioen worden tijdens onze laatste wedstrijd als topsporters overtreft toch alles.

Wat is jouw raad voor beginnende tandemwielrenners?

In België heb je regelmatig G-wedstrijden, ga daar naartoe, zo kom je in die wereld terecht en kan je je al eens meten met de concurrentie. Stel jezelf geen te groot doel. Begin met het leuk te vinden. Sporten is ook belangrijk omwille van het sociale aspect. Als je graag fietst ben ik er zeker van dat veel amateurwielclubs je graag zien komen met je tandem. Als je geen vaste voorrijder hebt, ben ik ervan overtuigd dat de meeste clubleden met veel plezier om de beurt eens voorrijder zijn. Mijn advies is dus: gewoon doen! Maar zorg vooral dat je het plezant vindt. Dat is het allerbelangrijkste.

Om de goede raad van Griet om te zetten in de praktijk, riepen we de hulp in van enkele professionele ambassadeurs van de Belgische sportwereld om onze jonge cliënten tijdens de BrailleDay in mei kennis te laten maken met allerlei sporten zoals Pilates, voetbal, rugby, muurklimmen, boogschieten en zelfs jiu-jitsu, judo en taekwondo.

NIEUWS VAN DE SPELOTHEEK

In deze zomerse jeugdeditie, introduceert de Spelothek enkele nieuwe spelletjes op maat van onze jongere leden. Maar uiteraard houdt niets de volwassenen tegen om mee te spelen!

Er was eens... Ontdek met het logicaspel **Doornroosje (M24027)** de betoverende wereld van het sprookje dat jonge kinderen zonder twijfel zal begeisteren. Help jij de ridder om het kasteel van Doornroosje te bereiken zonder te verdwalen? Of vind je liever een weg uit het labrynt voor de prinses?

Met het **Grendelhuis (M24014)** kunnen onze allerjongsten de verschillende sluitsystemen beginnen ontdekken (slot, grendel, rits, etc.). De opdracht is om ze stuk voor stuk

open te krijgen! De ideale en leuke manier voor kinderen om hun fijne motoriek te ontwikkelen.

De **boomwhackers (M24015)** zijn een soort buisjes die geluid maken als ze tegen een voorwerp of lichaamsdeel slaan. Ze zijn eenvoudig te gebruiken en produceren gemakkelijk waarneembare toonhoogtes. Ideaal om samen in groep te doen! Deze geluidsbuisjes ontwikkelen psychomotoriek en maken het makkelijker om te luisteren naar geluiden van de laagste tot de hoogste toonhoogte.

Is je honger naar spelletjes hiermee nog niet gestild? Aarzel niet om de volledige lijst op te vragen via 02 533 32 56 of via bib@braille.be.

KUNST IN SINT-NIKLAAS

In april en mei kon je in Sint-Niklaas op het kunstenparcours van de tentoonstelling 'Coup De Ville' enkele kunstwerken bewonderen van Cécile Douard, die de Brailleliga uitleende aan kunstenvorm WARP.

Cécile Douard speelde als voorzitter een bepalende rol in de geschiedenis van de Brailleliga. Aan het eind van de 19e eeuw was ze als begenadigd kunstschilder op weg naar de top*, tot in 1899 het noodlot toesloeg. Op 33-jarige leeftijd verloor ze haar gezichtsvermogen na een ongeval. Ze legde zich daarna toe op muziek, beeldhouwkunst en schrijven. In 1922 werd ze lid van de raad van bestuur van de Brailleliga en zorgde ze voor structuur in de activiteiten van de liga. In 1926 werd ze de nieuwe voorzitter van

de organisatie. Ze zou die functie bekleden tot in 1937. Haar inzet en vele connecties in culturele en intellectuele kringen gaven de jonge organisatie in die tijd een stevig duwtje in de rug.

Voor de 5e editie van de tentoonstelling 'Coup de Ville' in Sint-Niklaas hielpen we de organisatoren aan enkele van de kunstwerken of portretten van Cécile Douard uit onze collectie. Zoals je hieronder kan zien, kleurden ze op twee verschillende locaties in de stad het kunstenparcours. Het opzet van de tentoonstelling kan je nog eens nalezen op: www.warp-art.be/coup-de-ville/2024

*Jeanne VERCHEVAL: Cécile Douard, un regard retrouvé, La Louvière-Brussel, 2014.

HET GAAT U GOED, MENEER MAGIS!

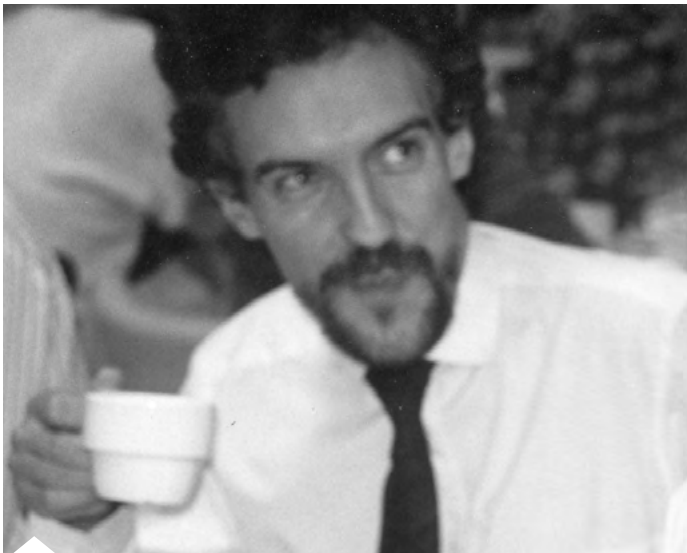
Zijn afscheidsinterview als Algemeen directeur (zie Witte Stok 3, 2021) hebben we al gehad. Maar vóór hij eind maart 2024 de deuren van de Brailleliga achter zich dichttrok om te genieten van een welverdiend pensioen, namen we in schoonheid afscheid.

Quasi uw hele werkleven stond in het teken van de inclusie van blinde en slechtziende personen. Hoe heeft u die zien evolueren in de afgelopen 30 jaar?

In 30 jaar kenden we een spectaculaire ontwikkeling van materiële hulpmiddelen en, meer specifiek, nieuwe technologieën. Dat had een positieve impact op onderwijs, het leven thuis en tewerkstelling. Ik heb positieve ontwikkelingen kunnen vaststellen op wetgevend vlak, maar ook een positieve trend om rekening te houden met de noden van personen met een handicap. Denk maar aan het feit dat het recht op redelijke aanpassingen is opgenomen in de grondwet. Het concept van inclusie is van cruciaal belang, omdat we daarin de handicap niet langer reduceren

tot een individuele situatie. We houden rekening met de sociale leefomgeving, die een bepalende rol speelt: ze kan een facilitator zijn als ze aangepast is, maar een handicap wanneer dat niet zo is.

Maar ik kan niet uitsluitend positief terugblikken. We moeten waakzaam blijven dat mensen centraal blijven staan in onze beslissingen. Er zijn steeds minder lokale diensten en natuurlijk zorgt digitale technologie voor toegankelijkheid, maar het creëert ook een digitale kloof. We moeten er ook op letten dat beslissingen niet nog meer handicaps creëren. Zo zijn de scancars een uitstekend voorbeeld van de impact die de leefomgeving kan hebben op mensen.

Michel Magis in zijn beginjaren bij de Brailleliga

Welke 3 elementen uit uw loopbaan bij de Brailleliga zullen u altijd blijven?

Het eerste wat in me opkomt zijn alle ontmoetingen. Tijdens mijn loopbaan heb ik allerlei gemotiveerde, gepassioneerde en fascinerende mensen mogen ontmoeten, of het nu ging over blinde of slechtziende personen, medewerkers, vrijwilligers, partnerverenigingen, overheidsadministraties of politici. In 30 jaar is de Brailleliga positief blijven evolueren. Het feit dat ze echte, tastbare hulp biedt, is iets wat me tijdens mijn hele carrière heeft weten te motiveren. Haar toegevoegde waarde is haar netwerk. Het is dit netwerk dat, naast de individuele vaardigheden van elke persoon, de nodige linken legt om een aanvullende en meer holistische ondersteuning te bieden aan de persoon.

De evolutie van de adviesfunctie laat ook zien dat er niet alleen meer rekening wordt gehouden met de noden van personen met een handicap, maar ook met wat zij te zeggen hebben. Het Verdrag van de Verenigde Naties en het concept "Niets over ons zonder ons" moeten ons richting geven. Adviesraden bestaan vandaag op alle machtsniveaus. Het zijn essentiële fora om dingen gedaan te krijgen.

Tot slot, wat brengt de toekomst?

Op intellectueel vlak vind ik het belangrijk om ook na mijn pensioen nog steeds een steentje bij te dragen aan de strijd om personen met een handicap te helpen. Daarom zet ik nog één mandaat voort, als voorzitter van de Adviesraad voor personen met een handicap (CCPH) binnen de Cocof (Commission communautaire française). Ik sluit graag af met een quote van de filosoof Denis Diderot: "De gelukkigste mens is diegene die het grootste aantal anderen gelukkig maakt." Ik heb mijn familie, vrienden en alle mooie personen die ik nog zal ontmoeten. Voeg daarbij nog een vleugje lectuur, tuinieren en oenologie, en ik denk dat ik mijn tijd goed zal kunnen besteden!

Bedankt voor alles, Meneer Magis. Het gaat u goed!

BELANGRIJK: VERPLICHTE VERMELDING VAN HET RIJKSREGISTERNUMMER

De FOD Financiën vraagt sinds kort om je rijksregisternummer op te geven om toe te voegen aan je volgende fiscaal attest (cf. artikel 323/3 van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992).

Het rijksregisternummer vind je op de achterkant van je Belgische identiteitskaart. Voor bedrijfsschenkers is dit het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO).

Om je te laten voldoen aan de fiscale wetgeving en om te kunnen genieten van de fiscale aftrekbaarheid voor alle giften van minimum € 40 die

gedaan werden in 2024 (fiscaal attest wordt afgeleverd begin 2025), mag je niet vergeten om ons je rijksregisternummer door te geven, bij voorkeur via telefoon op 02 533 33 32 of via e-mail naar schenkers@braille.be, met vermelding van je naam, voornaam en volledige postadres.

Omwille van de grote werklust die het ingeven van deze gegevens met zich meebrengt, kunnen we de goede ontvangst van de informatie niet individueel bevestigen. Je mag er uiteraard op vertrouwen dat we jouw gegevens behandelen in overeenstemming met de privacywetgeving. Wij danken je voor je begrip.

In memoriam

Met grote droefheid kondigen wij het overlijden aan van Alex Hoebeke.

Hij werd 94 jaar.

Mijnheer Hoebeke was bestuurder, erebestuurder, vrijwilliger bij de Brailleliga en een bekend gezicht in het vrijwilligerscomité van Charleroi. Michel Berlo, onze voorzitter, herinnert zich hem als een zeer actieve bestuurder, "een opgewekte man die zeer begaan was met de Brailleliga, vooral met de organisatie van de banketten".

Deze banketten werden eind januari gehouden in de Université du Travail in Charleroi en brachten een honderdtal mensen samen: personeel van de Brailleliga, vrijwilligers, cliënten en hun begeleiders. "Er was een rijkelijke maaltijd en de mogelijkheid om een dansje te doen." Alex Hoebeke nam ook het initiatief voor de maandelijkse theekransjes, "met de niet aflatende steun van zijn vrouw Josée, met wie hij een stralend, hecht en bewonderenswaardig koppel vormde," herinnert Michèle Dubois zich, verantwoordelijke van de Culturele- en Vrijtijdsdienst van de Brailleliga.

Witte Stok is het driemaandelijks tijdschrift van de Brailleliga en wordt gerealiseerd door de Communicatiedienst, in nauw overleg en samenwerking met de verschillende diensten van de organisatie.

Foto's: UZA, Marie-José Tassignon, biped, DGH, G-Sport Vlaanderen/SWPix.com-Simon Wilkinson, Jean-Michel Byl, Louis David, Brailleliga.

Drukkerij: Daddy Kate.

ABONNEMENT

- € 20 te storten op rekeningnummer IBAN: BE11 0000 0468 0248 – BIC: GEBABEBB
- Vermelding: 'Abonnement Witte Stok'.
- Gratis voor blinde en slechtziende personen en voor schenkers van elke gift vanaf € 40.
- Beschikbaar in PDF en audio (www.braille.be), en op vraag in braille en op Daisy-cd.

- Help ons verspilling tegen te gaan: verwittig ons indien je verhuist, er fouten in jouw gegevens voorkomen of indien je dit tijdschrift meerdere malen ontvangt.
- De Brailleliga verkoopt niets, noch van deur tot deur, noch op de openbare weg. Laat je dus niet misleiden door oneerlijke personen.
- De Brailleliga is een neutrale vereniging, gehecht aan de democratische waarden en actief in het hele land. Zij staat ten dienste van alle blinde en slechtziende personen.

CONTACT

Brailleliga vzw, Engelandstraat 57, 1060 Brussel

Tel.: 02 533 32 11 – E-mail: info@braille.be – www.braille.be

Rekeningnummer om een gift te doen: IBAN BE11 0000 0000 4848 – BIC: GEBABEBB.

Verantwoordelijke uitgever: Noëlla Jardin, Engelandstraat 57, 1060 Brussel. De Brailleliga verwerkt uw persoonlijke gegevens in overeenstemming met uw rechten en plichten, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Als u vragen heeft over de verwerking van uw gegevens, kan u ons privacybeleid raadplegen op www.braille.be. Om uw gegevens te raadplegen, aan te passen, te verwijderen of voor alle andere vragen, kan u contact met ons opnemen per post of via info@braille.be.

Save the date!

BrailleTech

18 - 19 OKTOBER 2024

Blind of slechtziend?

Kom naar de Brailleliga en ontdek er talrijke hulpmiddelen en oplossingen die je leven vergemakkelijken!

Met de steun van:

brailleliga^{vzw}
een andere kijk op het leven